

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Rundskriv 2011/15

Til Politimestrene
Dato 10. november 2011
Saksnr. 2011/01472-4
Saksbehandler Christian Budsberg Pettersen

Refusjonskrav ved særlig politioppsyn etter politiloven § 25

Politidirektoratet legger med dette frem rundskriv for behandling av krav om refusjon i forbindelse med særlig politioppsyn ved allment tilgjengelige arrangementer, jf. politiloven § 25. Rundskrivet sammenstiller og oppsummerer tidligere rundskriv og praksis på området.

Rundskrivet gjelder ikke refusjon etter andre rettsgrunnlag enn politiloven § 25, så som refusjon i forbindelse med politiets bistand til gjennomføring av tvunget psykisk helsevern eller ved ledsaging av spesialtransporter (vegtrafikkloven § 40b) etc.

Det vises for øvrig til Politidirektoratets rundskriv 2010/10 av 22. november 2010 "*Felles bestemmelser for økonomiforvaltning i politi- og lensmannsetaten*", som omhandler behandlingen av refusjonskrav.

Med hilsen

Vidar Reføyik

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

0. REFERANSER

Følgende dokumenter omhandler refusjon etter politiloven § 25:

- Justisdepartementets rundskriv G-61/97 av 25.07.1997 – *Refusjon for særlig politioppsyn ved offentlige arrangementer – politiloven § 25.*
- Politidirektoratets brev (ref. 01/03675) av 01.11.1997 til politimestrene – *Utgifter til særlig politioppsyn – politiloven § 25.*
- Politidirektoratets rundskriv 009/02 av 20. februar 2002 - *Utgifter til særlig politioppsyn – politiloven § 25.*
- Ot. prp. nr. 61 (2003-2004) *Om lov om endringer i politiloven, kapittel 10, jf. 12.*
- Politidirektoratets brev av 18.12.2006 til politidistrikter og særorgan – *Refusjon av privatbetalte oppdrag.*
- Politidirektoratets brev av 09.11.2011 til politidistrikter og særorgan – *Refusjonssats for særlig politioppsyn etter politiloven § 25 mv - ny sats*
- Politidirektoratets rundskriv 2010/10 av 22. november 2010 – *Felles bestemmelser for økonomiforvaltning i politi- og lensmannsetaten.*

1. INNLEDNING

Etter politiloven § 25 kan politiet i forbindelse med gjennomføringen av allment tilgjengelige arrangementer, kreve refusjon (helt eller delvis) for utgifter forbundet med ekstraordinært og nødvendig politivakthold som knytter seg til å ivareta ro og orden ved gjennomføringen av arrangementet.

Politoloven § 25 lyder:

”Når det av ordensmessige grunner er påkrevd med særlig politioppsyn ved allment tilgjengelige sammenkomster eller tilstelninger, for eksempel offentlig dans, fester, konserter, festivaler, forestillinger, idrettsstevner og lignende, kan arrangøren pålegges helt eller delvis å dekke utgiftene til dette oppsynet. Det kan kun kreves dekning for utgifter til særskilt politioppsyn som utføres i umiddelbar tilknytning til arrangementet og som tidsmessig står i direkte forbindelse med avviklingen av arrangementet.”

Rundskrivet gjelder kun for refusjonskrav etter politiloven § 25.

2. HVILKE ARRANGEMENTER OMFATTES

Refusjonsadgangen etter politiloven § 25 gjelder ”ved allment tilgjengelige sammenkomster eller tilstelninger, for eksempel offentlig dans, fester, konserter, festivaler, forestillinger, idrettsstevner og lignende”. Det avgjørende er at arrangementet er åpent for allmennheten. Dette omfatter både gratisarrangementer og arrangementer hvor det kreves inngangsbetaling.

Hvor arrangementet avholdes er i prinsippet uten betydning. Refusjon kan kreves i forbindelse med arrangementer både i og utenfor byer og tettbygde strøk, og både når arrangementet holdes i friluft eller på ett serveringssted, hotell el.

Dersom et større arrangement trekker med seg mindre, selvstendige arrangementer, vil disse arrangementene etter en konkret vurdering kunne bli refusjonspliktige etter politiloven § 25.

Adgangen til å kreve refusjon etter politiloven § 25 gjelder *ikke* ved offentlige demonstrasjoner og tilsvarende arrangementer som representerer en direkte bruk av demonstrasjons- og forsamlingsfriheten.

3. HVILKE POLITIOPPSYN KAN DET KREVES REFUSJON FOR

Det er fire vilkår som setter rammene for hvilket politioppsyn det kan kreves refusjon for:

- Politioppsynet må relatere seg til *ordensmessige forhold*.
- Politioppsynet må være *påkrevd*.
- Kun *særlig politioppsyn* - politioppsyn utover det normale.
- Kun politioppsyn som *geografisk og tidsmessig* utføres i umiddelbar tilknytning til arrangementet.

Ordensrelaterte forhold

Det er kun politioppsyn som relaterer seg til å ivareta *ro og orden* ved gjennomføringen av arrangementet som det kan kreves dekning for. Dette vil omfatte vakthold på arrangementsstedet og i umiddelbar tilknytning til dette, herunder nødvendig trafikkregulering.

Dersom politiet i forbindelse med et arrangement gjennomfører en narkotikaaksjon kan utgiftene forbundet med dette politiarbeidet *ikke* kreves refundert. Det samme vil gjelde for gjennomføring av promillekontroll og annen trafikkontroll i tilknytning til arrangementsstedet.

Påkrevd politioppsyn

For det andre må det særlige politioppsynet være *påkrevd*. Det er politiet som på politifaglig grunnlag alene avgjør om det er påkrevd med særlig politioppsyn og eventuelt omfang av politioppsynet. Politidirektoratet understreker samtidig at fastsettelsen av politioppsynets omfang bør skje i dialog med arrangøren og under hensyntaken til hvilke deler av vaktholdet som kan overlates til arrangørens egne vaktmannskaper.

Politidistriktene oppfordres også til sammen med arrangøren å gjennomgå erfaringene fra avholdte arrangementer med sikte på bl.a. å undersøke mulighetene for reduksjon og forenklinger av vaktholdet og det særlige politioppsynet for øvrig.

Særlig politioppsyn

Det er kun utgifter for *særlig politioppsyn* - politioppsyn utover det normale - som kan kreves dekket. Kan politioppsynet gjennomføres innenfor ordinær tjeneste/tjenestesett foreligger det ikke refusjonsadgang. Se for øvrig punkt 5 – *Når skal det kreves refusjon*.

Geografisk og tidsmessig tilknytning til arrangementet

Det er kun ordensmessig politioppsyn som geografisk og tidsmessig står i umiddelbar tilknytning til arrangementet som kan kreves refundert.

Den geografiske avgrensningen innebærer at det kun er ordensmessig politioppsyn som utføres ved eller i umiddelbar tilknytning til arrangementsstedet det kan kreves refusjon for. Det kan med andre ord ikke kreves dekning for ordensmessige, herunder trafikkregulerende, tiltak over et større område.

Politioppsyn som ikke tidsmessig står i direkte forbindelse med arrangementet betraktes som en *avledet følge* og faller utenfor refusjonsadgangen.

I mange tilfeller vil et arrangement føre til en generell økning av folketallet under arrangementsperioden, med påfølgende behov for økt politivakthold også utenfor arrangementsstedet og utenfor arrangementstiden. Selv om det for så vidt er arrangementet som er årsak til den midlertidige økningen i folketallet, anses ikke dette politioppsynet å stå i umiddelbar tilknytning til arrangementet, og kan ikke kreves refundert. Som eksempel nevnes behov for økt ordensvakthold nattetid etter at arrangementet er avsluttet.

4. REFUSJONSSATSEN OG BEREGNING AV KRAVET

Den saklige, tidsmessige og geografiske avgrensningen av *hvilket politioppsyn* det kan kreves refusjon for er angitt i punkt 3. Her omtales den konkrete beregningen av refusjonskravet.

Refusjonskravet består av to elementer; *refusjonssats* og antall *refusjonsberettigede timer*.

Refusjonssatsen

Frem til 2006 ble refusjonsgrunnlaget for særlig politioppsyn etter politiloven § 25 basert på de *faktiske utgifter* det enkelte oppdrag genererte. Blant annet av hensynet til likebehandling og for å sikre forutsigbarhet for arrangørene ble det i 2006 innført en *fast sats* som skal anvendes ved slike refusjonskrav.

Den faste satsen utgjør fra og med 1. januar 2012 **kroner 820,- per time** per tjenestemann/kvinne, jf. Politidirektoratets brev av 9. november 2011. Satsen er gjenstand for løpende justering.

Timesatsen er basert på gjennomsnittsbetraktninger og tar opp i seg ulike variable kostnader ved denne type oppdrag. I tillegg til lønn og godtgjørelser omfatter satsen kostnader som slitasje på materiell, utstyr, bilbruk, administrasjon mv. Satsen tar også hensyn til at oppdragene i stor grad vil utløse 100% overtid og godtgjørelser for ubekvem arbeidstid.

Refusjonskrav etter politiloven § 25 skal derfor baseres på den faste timesatsen og ikke på hvilke faktiske utgifter, herunder overtid, særkompensasjon, kostgodtgjørelse mv. som måtte være utløst for den enkelte tjenestemann/kvinne i det konkrete tilfellet. Dette innebærer også at timeantallet for den enkelte tjenestemann/kvinne som måtte fremgå av timeføringslister/systemer (TTA), kan med andre ord ikke uten videre legges til grunn for beregningen. Timetallet må fastsettes særskilt, jf. punkt 3 og merknadene nedenfor.

Beregning av timer

Utgangspunktet for beregningen av antallet timer det kan kreves refusjon for er arrangementets varighet. Med dette menes den tid det er program/aktivitet og hvor særskilt politioppsyn er ansett nødvendig. Det vises her og til merknadene under punkt 3 om den tidsmessige tilknytningen til arrangementet.

Utover selve arrangementstiden kan det kreves dekning for tid som medgår i umiddelbar forkant og etterkant, til nødvendige *forberedelser og etterarbeid/avvikling av operativ art*, så som gjennomgang av arrangementsområdet, trafikkregulerende tiltak etc.

Ytterligere kan det kreves refusjon for eventuell *reisetid* fra driftsenheten til arrangementsstedet.

Forutsatt at politipersonellet reiser direkte til og fra driftsenheten og arrangementsstedet for å avvikle politioppsynet vil det med andre ord som et utgangspunkt kunne kreves dekning for tidsrommet fra politiet reiser fra og returnerer til driftsenheten.

Enkelte arrangementer er av en slik størrelse eller har en geografisk plassering som nødvendiggjør bruk av tjenestepersonell utenfor den driftsenhet eller det politidistrikt hvor arrangementet finner sted. I slike tilfeller legger Politidirektoratet til grunn at det kan det kreves dekning for *reisetid* fra den aktuelle tjenestemanns alminnelige tjenestested og frem til arrangementsstedet. Det er kun reisetiden det kan kreves refusjon for. Det kan ikke kreves kjøregodtgjørelse. Alle kostnader forbundet med bruk av biler og materiell mv. anses innberegnet i refusjonssatsen. Beregning av reisetiden skal skje med utgangspunkt i hva som er *alminnelig kjøretid* den aktuelle strekningen. Politidirektoratet understreker samtidig at politidistriktet i det lengste bør søke å gjennomføre politioppsynet med mannskap fra de nærmest beliggende driftsenheter.

Når det gjelder eventuell tid som måtte medgå forut for arrangementet til *planlegging* av politiets innsats i forbindelse med arrangementet, skal det ikke kreves refusjon for slik tid. Unntak fra dette gjelder likevel arrangementer av betydelig størrelse hvor det vil medgå betydelig arbeid med planlegging i forkant. Politidirektoratet legger til grunn at refusjon for planlegging i praksis vil være forbeholdt arrangementer på nasjonalt nivå og at det derfor bare unntaksvis vil være aktuelt med slik refusjon.

Andre utgifter

Timesatsen tar høyde for variable kostnader ved denne type oppdrag. Det kan derfor ikke kreves refusjon for andre utgifter enn antallet refusjonsberettigede timer multiplisert med timesatsen.

Ovennevnte er imidlertid ikke i veien for at politidistriktet i samarbeid med arrangør kan komme frem til avtaler med den enkelte arrangør om dekning av andre utgifter, forutsatt at dette ikke fører til et høyere refusjonskrav enn det som ellers ville fulgt av dette rundskrivet. Politidirektoratet er blant annet kjent med arrangementer som ligger slik til at overnatting er aktuelt/hensiktsmessig – fremfor daglig transport til og fra arrangementsstedet.

5. NÅR SKAL DET KREVES REFUSJON

Politi-loven § 25 åpner for at det "kan" kreves refusjon "helt eller delvis".

Utgangspunktet er at politivakthold, også ved allment tilgjengelig arrangementer, så vidt mulig bør dekkes opp med mannskaper på ordinær tjeneste. Mannskap på ordinær tjeneste kan det ikke kreves refusjon for, jf. punkt 3.

I de tilfellene hvor det jevnlig, f.eks. på samme tid hvert år, avholdes arrangementer som vil kreve særskilt politioppsyn, bør dette tas hensyn til i politiets planlegging av

virksomheten. Dette kan f.eks. skje ved at tjenesten legges om for det aktuelle tidsrom. Det forutsettes at politiet har vurdert slike muligheter før det fremsettes krav om refusjon overfor arrangør.

Når særlig politioppsyn først er nødvendig skal politidistriktet normalt kreve refusjon av arrangør¹. Unnlattelse av å fremme refusjonskrav bør forbeholdes arrangementer av ikke-kommersiell karakter.

6. SAKSBEHANDLING

Beslutning om refusjon treffes av politimesteren eller den han/hun bemyndiger.

Beslutning om å kreve refusjon etter politiloven § 25 er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven og forvaltningslovens saksbehandlingsregler kommer til anvendelse.

Spørsmålet om særskilt politioppsyn er påkrevd bør rutinemessig vurderes og varsles i forbindelse med politiets behandling av melding/søknad om arrangementet etter politiloven § 11.

Når særlig politioppsyn er påkrevd skal det stilles krav om bankgaranti eller forskuddsbetaling fra arrangøren, jf. Politidirektoratets rundskriv 2010/10, punkt 3.3.1 – *Felles bestemmelser for økonomiforvaltningen i politi- og lensmannsetaten.*

Endelig vedtak om fastsettelse av refusjonskravet skjer etter at arrangementet er gjennomført. Vedtaket skal inneholde en oversikt over antall timer som det kreves refusjon for og hvordan dette fremkommer. Vedtaket bør normalt også redegjøre for de sentrale momenter i den politifaglige/sikkerhetsmessige vurdering som ligger til grunn for hvorfor politioppsynet (herunder omfang) er påkrevd.

Vedtaket kan påklages til Politidirektoratet som overordnet organ. Klage skal på vanlig måte sendes til politidistriktet, som forbereder klagesaken og oversender den til Politidirektoratet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33. Klagesaker som oversendes Politidirektoratet for endelig avgjørelse skal være vurdert på politimesternivå i politidistriktet.

7. IKRAFTTREDELSE MV.

Rundskrivet trer i kraft straks.

Fra samme tid oppheves Justisdepartementets rundskriv G-61/97 av 25.07.1997 – *Refusjon for særlig politioppsyn ved offentlige arrangementer – politiloven § 25* og Politidirektoratets rundskriv 009/02 av 20. februar 2002 - *Utgifter til særlig politioppsyn – politiloven § 25*, samt de føringer som er gitt i Politidirektoratets brev av 18.12.2006 til politidistrikter og særorgan, siste avsnitt.

***

¹ Jf. og Ot. prp. nr. 22 (1994-95) Om lov om politiet, side 70 – merknader til § 25.